

UMÍME VYUŽÍT PRACOVNÍ POTENCIÁL CIZINCŮ?

Milada Horáková

Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, výzkumná pracovnice

ANOTACE

Vláda České republiky usiluje o vytvoření aktivní migrační politiky, která by umožnila rychle reagovat na současné i budoucí potřeby trhu práce. Snaží se vytvořit optimální systém rekrutování nové pracovní síly ze zahraničí. Méně pozornosti je věnováno cizincům, kteří jsou již usídlení a z části integrováni do české společnosti. Data o dosaženém a využitém vzdělání a kvalifikaci cizinců jsou omezená. Chybí vzdělávací a rekvalifikační programy, které by umožnily rychlou adaptaci již usídlených cizinců na aktuální potřeby trhu práce a zvýšily tak jejich šance na integraci v oblasti zaměstnání. Profesní mobilita cizinců ze třetích zemí je podvazována řadou bariér; kromě institutu pracovního povolení a nástrojů k odstranění jazykové bariéry k nim patří i málo funkční systém uznávání odborného vzdělání a odborné kvalifikace získané v jiné vzdělávací soustavě. Cizinci ze třetích zemí často vykonávají málo kvalifikované a nízko honorované práce, které jsou pod úrovní jejich dosaženého vzdělání. To může blokovat jejich motivaci k pracovní integraci. Navíc není dostatečně využito jejich pracovní potenciál.

UMÍME VYUŽÍT PRACOVNÍ POTENCIÁL CIZINCŮ?

Česká republika se potýká (podobně jako ostatní členské země Evropské Unie) s relativním nedostatkem pracovních sil v mnoha segmentech trhu práce¹. Stárnutí populace tento problém ještě umocní. Otázkou je, kde budou členské země EU čerpat pracovní potenciál v budoucnu? Budou se spoléhat na dovoz zahraniční pracovní síly a soupeřit mezi sebou o nové pracovníky, anebo rozvinou vzdělávací programy, jimiž se budou snažit přizpůsobit již přítomnou domácí i zahraniční pracovní sílu aktuálním potřebám trhu práce?

Poslanci Evropské Unie odhlasovali koncem listopadu 2008 zavedení tzv. „modrých karet“. Modré karty mají umožnit zaměstnávání kvalifikované pracovní síly ze zemí mimo evropské společenství (tzv. „třetích zemí“) za výhodných podmínek pro pracovníky. Podobné programy existují již desítky let v USA, Kanadě, Austrálii. Kvalifikovaní zájemci o pracovní místa, včetně osob z členských zemí EU, dávají ale těmto bohatším zemím ve své volbě přednost (1). Modré karty mají být pro vysoce kvalifikované pracovníky. Diskuse v evropském parlamentu o tom, co jsou vysoce kvalifikovaní pracovníci, dospěla k následujícímu vymezení: základní podmínkou pro udělení modré karty je ukončené vyšší vzdělání (alespoň tříleté) nebo profesní způsobilost podepřená alespoň pěti lety praxe. Žadatelé o modrou kartu si musejí před svým příchodem do EU najít pracovní místo, ve kterém již mají pětiletou praxi. Jejich mzda musí činit více než 1,7 násobek průměrné mzdy v daném členském státu EU. Členové rodiny pracovníka budou mít přístup k sociálnímu systému členského státu. Výše uvedené vymezení „vysoce kvalifikované pracovní síly“ již dnes naplňuje naprostá většina pracovních migrantů zaměstnaných v České republice. Požadavek na 1,7 násobek průměrné mzdy naopak může významnou část z nich zcela diskvalifikovat. Režim modrých karet rozhodně nepovede k masivním migracím, protože podmínky pro jejich udělení toto vylučují. Pokud ale získají pracovníci ze třetích zemí (země

---

¹ Chybějí zdravotníci, počítačová experti, inženýři, kvalifikovaní strojírenští pracovníci, dělníci v kvalifikovaných i nekvalifikovaných stavebních profesích, pracovníci ve zpracovatelském průmyslu, obchodě apod.

mimo EU) najatí režimu modrých karet pracovní místo, je zde určitá záruka, že uživí svoji rodinu a nestanou se tak přítěží pro sociální systémy členských zemí EU.

Vláda Česká republiky usiluje o vytvoření migrační politiky, která by umožnila rychle a pružně reagovat na současné i budoucí potřeby trhu práce. Zahájila v červenci 2003 pětiletý pilotní projekt „Legální migrace, otevřená šance“, jehož cílem je přilákat na trh práce vysoce kvalifikované odborníky ze třetích zemí². Mimoto zahajuje projekt, který má rychle saturovat potřeby trhu práce ve všech segmentech, kde se pracovní síla nedostává. Systém zelených karet odstartuje 1. ledna 2009³.

Konkurence v oblasti rekrutování zahraniční kvalifikované pracovní síly na globálních trzích práce již existuje. Ale programy v oblasti vzdělávání a přípravy na povolání ve všech zemích, které dnes naléhavě volají po liberalizaci trhu práce v oblasti přijímání kvalifikovaných pracovníků z ne členských zemí EU, doposud chybí. Podobně jako v jiných zemích OECD jsou i u nás najímání cizinci ze třetích zemí obvykle na pracovní místa s nízkými požadavky na kvalifikaci. V souvislosti se zavedením zelených karet se může počet těchto pracovníků zvýšit.

Spolu liberalizací trhu práce se mění i subjekty ovlivňující migrační politika státu. Kromě ministerstva vnitra, ministerstva práce a sociálních věcí a ministerstva průmyslu a obchodu v ní budou hrát stále silnější roli i zaměstnavatelé. Již dnes se však zřejmě, že se poměry na trhu práce mohou změnit téměř ze dne na den. V souvislosti s globální finanční krizí prudce roste nezaměstnanost a to zejména v automobilovém průmyslu všude ve světě. U nás se tento problém týká zejména zahraničních pracovníků zaměstnávaných prostřednictvím pracovních agentur v nízkokvalifikovaných profesích v automobilovém průmyslu. Tito pracovníci budou jako první propuštěni z výroby. Agentury práce, ale ani jiní zaměstnavatelé, neodpovídají za návrat těch cizinců, kteří ztratili pracovní místo ať již v důsledku krize automobilového průmyslu, nebo jiným způsobem. Hrozí nebezpečí, že tyto propuštěni a málo kvalifikovaní dělníci neodejdou ze země a začnou působit v šedé ekonomice.

Počet cizinců na trhu práce v České republice se rapidně zvyšuje. Postupně se mění i kvalifikační struktura zaměstnávaných cizinců. V průběhu let se zvyšuje počet cizinců, kteří vykonávají na trhu práce kvalifikované práce. Občané EU bývají obvykle zaměstnávaní na kvalifikovaných pozicích a mění k lepšímu profesní skladbu zahraniční pracovní síly. Jejich počet se průběžně zvyšuje, ale současně se ještě rychleji zvyšuje počet cizinců ze třetích zemí, kteří bývají naopak zaměstnávaní především na málo kvalifikovaných pozicích. Bohužel, údaje o výši dosaženého vzdělání a kvalifikaci cizinců, které máme k dispozici, jsou neúplné a málo spolehlivé. Týkají se pouze cizinců zaměstnaných na základě pracovní smlouvy a evidovaných na úřadech práce v České republice. Údaje o vzdělání a kvalifikaci cizinců pracujících na základě platného živnostenského oprávnění nejsou k dispozici. Dále nemáme data o těch, kteří působí v šedé ekonomice. Lze ale předpokládat, že se jedná většinou o nejméně kvalifikované pracovníky.

---

² Od července 2003 do konce června 2008 bylo vybráno v rámci pilotního projektu celkem 2026 osob.

³ Vláda ČR schválila projekt zelených karet 22.10.2007 usnesením č. 1174. Novela zákona o zaměstnanosti 435/2004 Sb. a novela zákona o pobytu cizinců na území ČR 326/1999 Sb. zavádí nový druh povolení k dlouhodobému pobytu za účelem zaměstnání ve zvláštních případech tzv. povolení k pobytu - zelená karta. MPSV povede evidenci volných pracovních míst, které je možno obsadit v režimu zelených karet. Bude se týkat pracovních míst, která nebyla obsazena do 30 dnů od jejich nahlášení a u nichž zaměstnavatel vyslovil souhlas s jejich zařazením do evidence MPSV. Ministerstvo průmyslu a obchodu bude označovat pracovní místa vhodná pro klíčový personál, u něhož se předpokládá vysokoškolské vzdělání adeptů (není však podmínkou) a jejichž obsazení cizincem je podle požadavků zaměstnavatelů žádoucí.

Starší údaje o struktuře pracovních míst obsazených cizinci s povolením k zaměstnání⁴ podle požadavku na vzdělání (19) ukazují na dlouhodobou převahu pracovních povolení vystavených pro dělnická povolání. V letech 1993-2004 tvořily tři čtvrtiny a více z jejich celkového počtu (viz tabulka 1). Pracovní povolení pro vysokoškolská pracovní místa činila v uvedeném období méně než 10% - 20% z celkového počtu.

Tabulka 1 Platná povolení k zaměstnání cizinců podle požadavku na vzdělání v procentech - časová řada 1993-2004 (stav k 31.12.)

rok	pracovní povolení pro dělnická povolání	pracovní povolení požadavek úplné SŠ vzdělání	pracovní povolení požadavek vysokoškolské vzdělání
1993	76,29%	7,15%	16,56%
1994	75,10%	7,10%	17,81%
1995	80,85%	6,13%	13,02%
1996	85,20%	4,74%	10,06%
1997	83,31%	5,44%	11,26%
1998	79,22%	6,48%	14,30%
1999	75,00%	7,37%	17,63%
2000	73,76%	7,60%	18,64%
2001	76,17%	7,08%	16,75%
2002	75,98%	6,86%	17,16%
2003	79,31%	6,77%	13,92%
2004	87,12%	4,80%	8,09%

Pramen: MPSV-SSZ, Bulletin 21 Mezinárodní pracovní migrace v České republice, Milada Horáková: VÚPSV Praha 2008;

Nejnovější údaje ukazují na určité změny ve využití vzdělání cizinců, i když srovnání dostupných údajů může být pouze orientační. Příčinou nízké srovnatelnosti je jednak změna metodiky sledování tohoto jevu i celkové zaměstnanosti cizinců a podstatně přesnější a záznamy o dosaženém vzdělání cizinců a o výši požadovaného vzdělání na volném pracovním místě. Podíl cizinců evidovaných na úřadech práce⁵ s dosaženým vysokoškolským vzděláním⁶ činil na konci června 2008 celkem 10,5%, zatímco podíl těch, kteří dosáhli základního vzdělání (nebo dokonce nižšího stupně⁷) činil 35%. Na trhu práce se dobře uplatňují i ti cizinci, kteří dosáhli středního odborného vzdělání s vyučením.

Muži mají na trhu práce v České republice vyšší šanci získat kvalifikované pracovní místo. Skupiny zaměstnaných cizinek polarizuje z hlediska výše dosaženého vzdělání jejich občanství; cizinky ze zemí EU pracují častěji ve vysoce kvalifikovaných pozicích zatímco ženy ze třetích zemí pracují na nejnižší kvalifikovaných pracovních místech. Z toho lze usoudit, že cizinky ze třetích zemí většinou neseženou lépe kvalifikovanou práci. Nicméně i na nekvalifikovanou práci mírají cizinky ze třetích zemí často vyšší, nežli požadované vzdělání. Ženy cizinky evidované na úřadech práce mají v 38 % případů nejnižší stupeň dosaženého vzdělání, zatímco muži v 34% případů. Současně ale mají v 11% případů nejvyšší stupeň dosaženého vzdělání, zatímco muži v 10% případů.

Podíváme-li se na využití vzdělání cizinců evidovaných na úřadech práce, pak je patrný rozdíl mezi dosaženým vzděláním a vzděláním požadovaným na pracovním místě a to

⁴ Cizinci s povolením k zaměstnání jsou z tzv. „třetích zemí“ (země mimo EU, EHS, Švýcarsko).

⁵ Zde jsou zahrnuti všichni cizinci v závislém zaměstnání jak z EU tak mimo EU.

⁶ Mezi vysokoškolsky vzdělané počítáme osoby s bakalářským a vyšším stupněm vzdělání.

⁷ Mezi nejnižší stupeň vzdělání zařazujeme osoby se základním vzděláním, praktickou školou a neukončeným základním vzděláním nebo bez vzdělání.

v neprospěch využití dosaženého stupně vzdělání a kvalifikace. Podíl cizinců pracujících na pracovních místech s požadavkem na základní a nižší vzdělání je 53% (50% u mužů a 58% u žen). Jen necelá čtvrtina cizinců pracuje na pracovních místech vyžadujících vyučení, ačkoli vyučených je téměř třetina z celkového počtu. Opět u žen je zjištěna podstatně vyšší disproporce mezi získaným a požadovaným vzděláním v oborech s vyučením (24% : 15%). Naše údaje potvrzují hypotézu o nedostatečném využití vzdělání a kvalifikace u cizinců ze třetích zemí. Příčinou je pravděpodobně struktura volných pracovních míst. Těmto cizincům lze nabídnout jen pracovní místa, o která nemají domácí zájem (ať již z důvodů nízké požadované kvalifikace a vzdělání a/nebo nízké mzdy).

Zaměstnavatelé získávají angažováním cizinců ze třetích zemí většinou pracovníky s vyšší nežli požadovanou kvalifikací. Tímto způsobem se pro ně stává cizí pracovní síla atraktivnější a efektivnější nežli domácí. Mohou využít jejich kvalifikace a nemusí jim platit tak vysokou mzdu jako kvalifikovaným pracovníkům. Zásadní příčinou disproporcí mezi dosaženým a požadovaným vzděláním u cizinců ze třetích zemí vidíme v nízkém mzdovém ohodnocení osob pracujících na nejméně kvalifikovaných pracovních místech. Tato pracovní místa dnes obsazují většinou Ukrajinci, Vietnamci a Mongoli. Vzdělávací programy pro dospělé umožňující zvýšení dosaženého vzdělání mohou přispět ke zlepšení využití pracovního potenciálu cizinců ze třetích zemí jen tehdy, jestliže padnou bariéry blokující jejich vstup do lépe kvalifikovaných a většinou i lépe placených pracovních míst.

Cizinci registrovaní na úřadech práce (kteří jsou většinou v postavení zaměstnanců) pracují většinou ve zpracovatelském průmyslu a stavebnictví. Poměrně početnou skupinu tvoří i profesní a technické činnosti, kde se uplatňují zejména občané EU (třídění NACE-CZ). Občané EU ve srovnání s cizinci ze třetích zemí získávají podstatně častěji manažerská místa (3%:1%) a uplatňují se podstatně více jako vědečtí a odborní duševní pracovníci (9% : 3%). Cizinci ze třetích zemí jsou naopak výrazně častěji zaměstnáni jako nekvalifikovaní pracovníci oproti občanům EU (50% : 18 %).

Zastoupení mužů a žen je v různých oborech činností odlišné. Muži se více uplatňují oproti ženám ve vysoce kvalifikovaných profesích řemeslných (30%:14%) a v oblasti řízení (3%:1%) ale ve vysoce kvalifikovaných duševních činnostech mírně převažují ženy (7% : 6%). Ženy jsou zaměstnávány častěji i jako provozní pracovníce ve službách a obchodě (8%:6%) a jako nekvalifikované pracovníce (34%:30%). Občanky EU především nalézají kvalifikovaná pracovní místa, pokud disponují příslušným vzděláním.

Závěr

Rekrutování pracovní síly ze třetích zemí je většinou prostředkem ke snižování mzdových nákladů a zvyšování konkurenceschopnosti českých firem. Tito cizinci mnohdy disponují vyšším vzděláním a kvalifikací, nežli je třeba k výkonu práce, na kterou byli najati. Jejich pracovní potenciál není dostatečně využit a nelze očekávat, že se trvale spokojí s druhořadou pozicí na trhu práce. Funkční systém nostrifikace vzdělání a vytvoření specifických forem distančního vzdělávání a rekvalifikačních programů jim může pomoci získat rovnocenné postavení na trhu práce. Český trh práce se vyznačoval po dobu transformace určitými anomáliemi, mezi něž je třeba zahrnout i vysokou poptávku po nízko kvalifikované a špatně honorované pracovní síle. Z vývoje na trhu práce je ale zřejmé, že tyto dva činitelé snižují motivaci k práci. Co ušetří zaměstnavatelé na mzdových nákladech, to musí vydat stát na nákladech na sociální zabezpečení z peněz všech daňových poplatníků. Vysoká zaměstnanost jak domácích pracovníků a občanů EU v ČR i cizinců ze třetích zemí je předpokladem hospodářského rozvoje v budoucnu. Nevyužitý kvalifikační potenciál cizinců by se mohl stát brzdou tohoto rozvoje.

Tabulka 2 Cizinci evidovaní na úřadech práce podle nejvyššího dosaženého vzdělání na konci června 2008 v procentech

Stupeň dosaženého vzdělání	celkem	muži	ženy
bez vzdělání	0,12%	0,10%	0,16%
neúplné základní	0,16%	0,11%	0,25%
základní, praktická škola	35,41%	34,39%	37,43%
nižší střední	1,83%	1,74%	2,01%
nižší střední odborné	2,19%	2,38%	1,83%
střední odborné s výučním listem	31,00%	34,60%	23,92%
střední nebo stř.odb. bez maturity i výuč. listu	4,34%	4,27%	4,46%
ÚSV	3,33%	2,84%	4,30%
ÚSO s vyučením a maturitou	2,70%	2,71%	2,68%
ÚSO s maturitou (bez vyučení)	7,87%	6,39%	10,80%
vyšší odborné	0,59%	0,50%	0,78%
bakalářské	1,59%	1,53%	1,72%
vysokoškolské	8,41%	8,01%	9,21%
doktorské	0,45%	0,44%	0,47%
nezjištěno	0,00%	0,00%	0,00%
celkem	100,00%	100%	100%

Pramen: MPSV-SSZ

Tabulka 3 Cizinci evidovaní na úřadech práce podle výše požadavku na vzdělání na pracovním místě na konci června 2008 v procentech

Požadavek na vzdělání	celkem	muži	ženy
bez vzdělání	2,25%	2,12%	2,52%
neúplné základní	0,68%	0,75%	0,54%
základní, praktická škola	49,66%	46,83%	55,32%
nižší střední	0,84%	0,81%	0,89%
nižší střední odborné	2,66%	2,98%	2,03%
střední odborné s výučním listem	23,28%	27,20%	15,44%
střední nebo stř.odb. bez maturity i výuč. listu	0,69%	0,62%	0,82%
ÚSV	1,71%	1,38%	2,37%
ÚSO s vyučením a maturitou	1,12%	1,15%	1,07%
ÚSO s maturitou (bez vyučení)	5,38%	4,49%	7,17%
vyšší odborné	0,46%	0,41%	0,54%
bakalářské	1,06%	1,03%	1,14%
vysokoškolské	6,23%	6,21%	6,27%
doktorské	0,29%	0,28%	0,31%
nezjištěno	3,70%	3,75%	3,59%
celkem	100,00%	100,00%	100,00%

Pramen: MPSV-SSZ

Tabulka 4 Cizinci evidovaní na úřadech práce podle klasifikace oboru činností (NACE CZ) v procentech (stav k 30.6.2008)

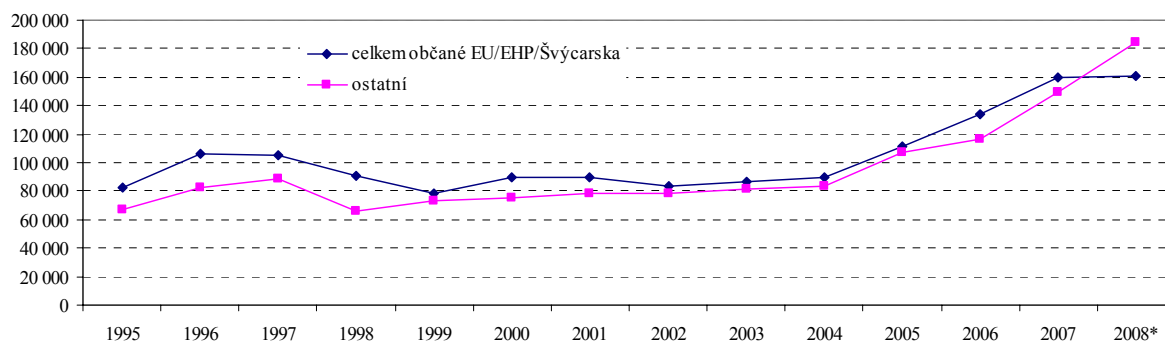
NACE CZ	muži	ženy	celkem
C - Zpracovatelský průmysl	39,0%	39,7%	39,2%
F - Stavebnictví	27,6%	12,8%	22,7%
M – Profesní, vědecké a technické činnosti	7,2%	10,3%	8,2%
G - Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	6,6%	9,9%	7,7%
Q - Zdravotní a sociální péče	0,9%	4,0%	1,9%
A 01 - Zemědělství	1,5%	3,6%	2,2%
L - Činnosti v oblasti nemovitostí	2,3%	3,2%	2,6%
J - Informační a komunikační činnosti	1,5%	3,1%	2,0%
N - Administrativní a podpůrné činnosti	1,3%	2,4%	1,7%
S - Ostatní činnosti	1,2%	2,3%	1,6%
P - Vzdělávání	1,1%	2,1%	1,4%
I - Ubytování, stravování a pohostinství	2,4%	2,0%	2,3%
H - Doprava a skladování	3,0%	1,5%	2,5%
K - Peněžnictví a pojišťovnictví	0,7%	1,1%	0,8%
R - Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	0,5%	0,8%	0,6%
A 02,03 lesnictví a rybářství	0,3%	0,3%	0,3%
E - Zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi	0,4%	0,3%	0,4%
O - Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	0,1%	0,2%	0,1%
B- Těžba a dobývání	2,1%	0,2%	1,5%
U - Činnosti exteritoriálních organizací a institucí	0,1%	0,1%	0,1%
D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu	0,1%	0,0%	0,1%
T - Činnosti domácností jako zaměstnavatelů;	0,0%	0,0%	0,0%
celkem	100,0%	100,0%	100,0%

Tabulka 5 Cizinci evidovaní na úřadech práce podle KZAM stav k 30.6.2008

třída KZAM celkem	povolení k zaměstnání		Celkem všechny doklady		Celkem státy EU	
	absolutní počet	procento	absolutní počet	procento	absolutní počet	procento
zákonodárci, vedoucí a řídicí pracovníci	1 404	1,23%	6 587	2,42%	4 725	3,24%
vědečtí a odborní duševní pracovníci	3 232	2,84%	18 137	6,65%	13 299	9,13%
techn., zdravot., pedagog. pracovníci včetně příbuzných oborů	3 742	3,29%	18 725	6,87%	13 926	9,56%
nižší administrativní pracovníci	1 069	0,94%	7 513	2,76%	5 699	3,91%
provozní pracovníci ve službách a obchodě	2 001	1,76%	12 059	4,42%	8 521	5,85%
kvalifikovaní dělníci v zemědělství a lesnictví	1 341	1,18%	2 981	1,09%	1 345	0,92%
řemeslníci a kvalifik. výrobci, zpracovatelé, opraváři	25 145	22,08%	68 366	25,09%	40 542	27,82%
obsluha strojů a zařízení	19 213	16,87%	53 219	19,53%	31 611	21,69%
pomocní nekvalifikovaní pracovníci	56 724	49,81%	84 562	31,03%	25 701	17,64%
nezjištěno	0	0,00%	387	0,14%	361	0,25%
celkem	113 871	100,00%	272 536	100,00%	145 730	100,00%

Pramen: MPSV-SSZ

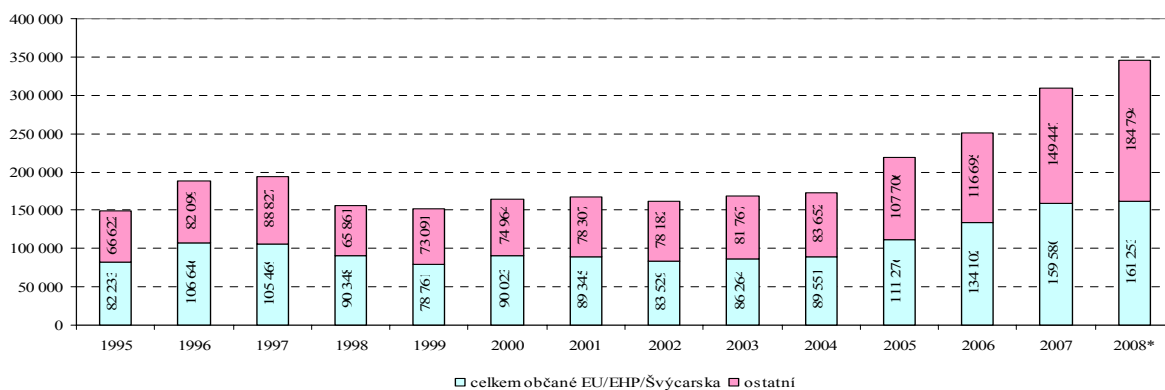
ZÁKLADNÍ TRENDY V ZAMĚSTNANOSTI CIZINCŮ V ČESKÉ REPUBLICE (stav k 31.12./*30.6.)

Pramen: MPSV-SSZ, Bulletin 21 Mezinárodní pracovní migrace v České republice, Milada Horáková: VÚPSV Praha 2008;

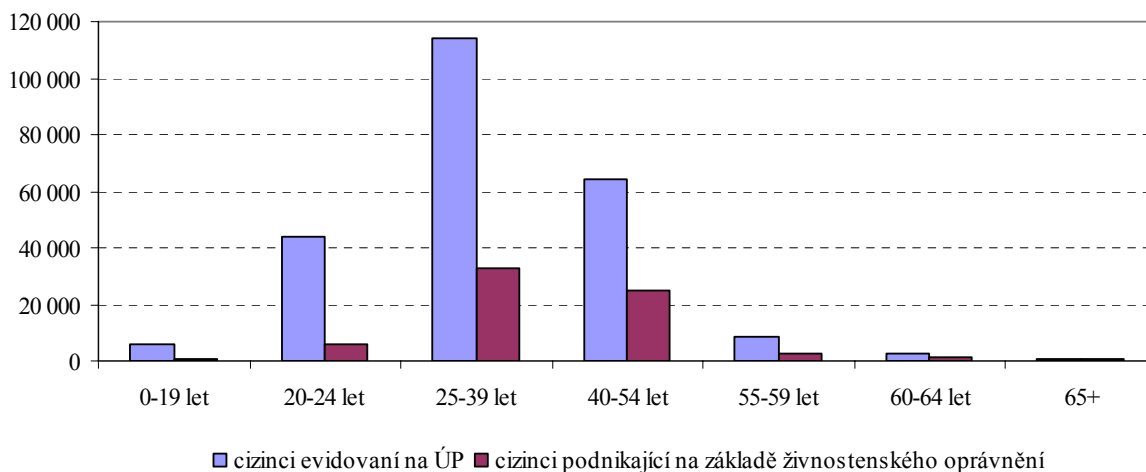
Poznámka: Zaměstnanost cizinců zahrnuje cizince evidované na úřadech práce a cizince podnikající na základě živnostenského oprávnění. Mezi cizince evidované na úřadech práce patří: cizinci s povolením k zaměstnání, informace o cizincích ze třetích zemí, kteří nemusejí mít povolení k zaměstnání a informace o zaměstnaných občanech EU/EHP a Švýcarska.

ZAMĚSTNANOST CIZINCŮ V ČESKÉ REPUBLICE (stav k 31.12./*30.6.)

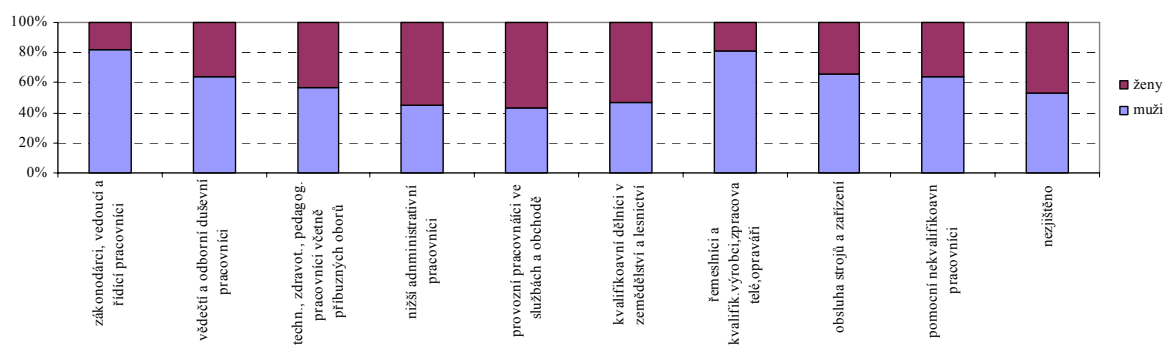
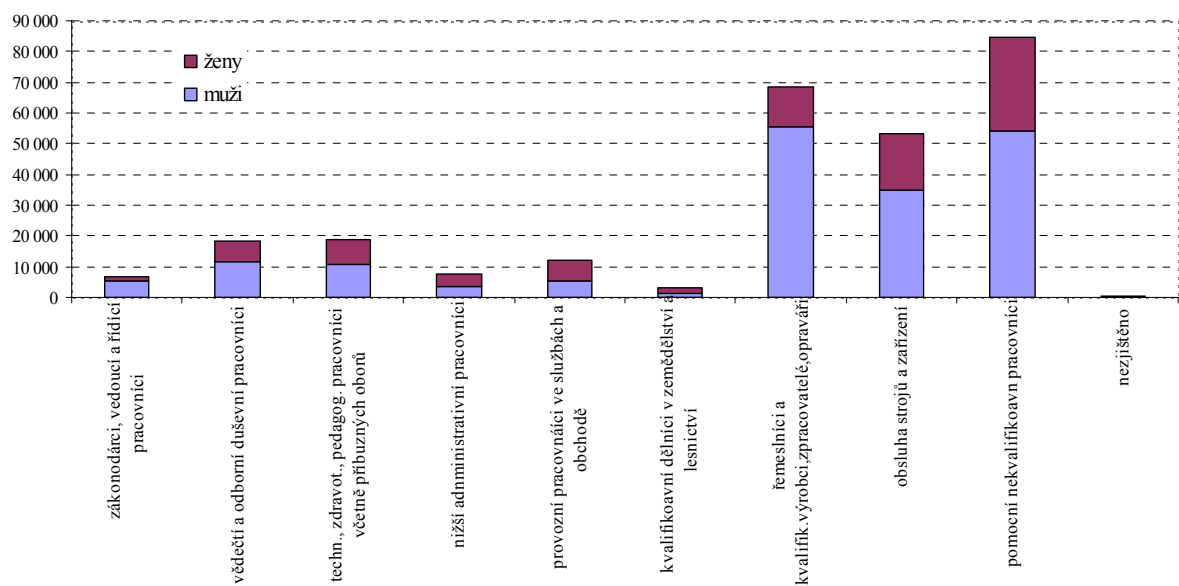
Pramen: MPSV-SSZ, Bulletin 21 Mezinárodní pracovní migrace v České republice, Milada Horáková: VÚPSV Praha 2008;

EKONOMICKY AKTIVNÍ CIZINCI PODLE VĚKU A TYPU EKONOMICKÉ AKTIVITY (k 31.12.2007)

Pramen: MPSV-SSZ, Bulletin 21 Mezinárodní pracovní migrace v České republice, Milada Horáková: VÚPSV Praha 2008;

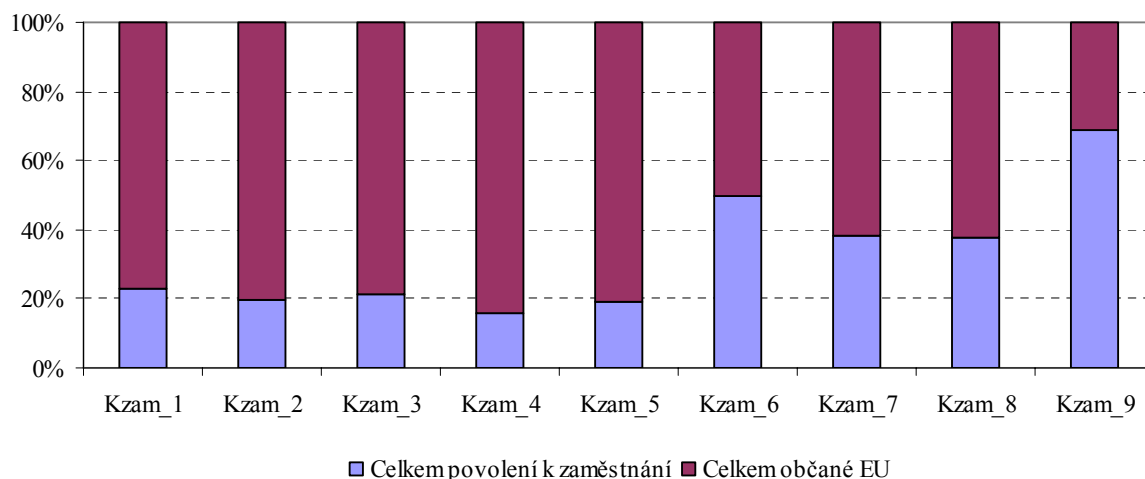
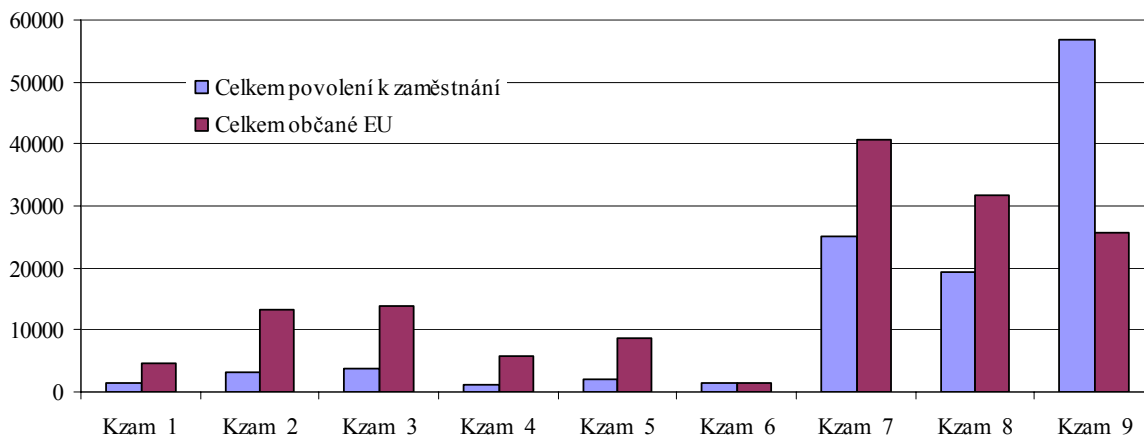
CIZINCI REGISTROVANÍ NA ÚŘADECH PRÁCE PODLE KZAM A POHLAVÍ (k 30.6.2008)

Pramen: MPSV-SSZ

CIZINCI REGISTROVANÍ NA ÚŘADECH PRÁCE PODLE KZAM A DRUHU PRACOVNÍHO REŽIMU – VOLNÝ POHYB VERSUS REGULOVANÉ ZAMĚSTNÁVÁNÍ (k 30.6.2008)

Pramen: MPSV-SSZ

Kzam_1: zákonodárci, vedoucí a řídicí pracovníci

Kzam_2: vědeckí a odborní duševní pracovníci

Kzam_3: techničtí, zdravotničtí, pedagogičtí pracovníci včetně příbuzných oborů

Kzam_4: nižší administrativní pracovníci

Kzam_5: provozní pracovníci ve službách a obchodě

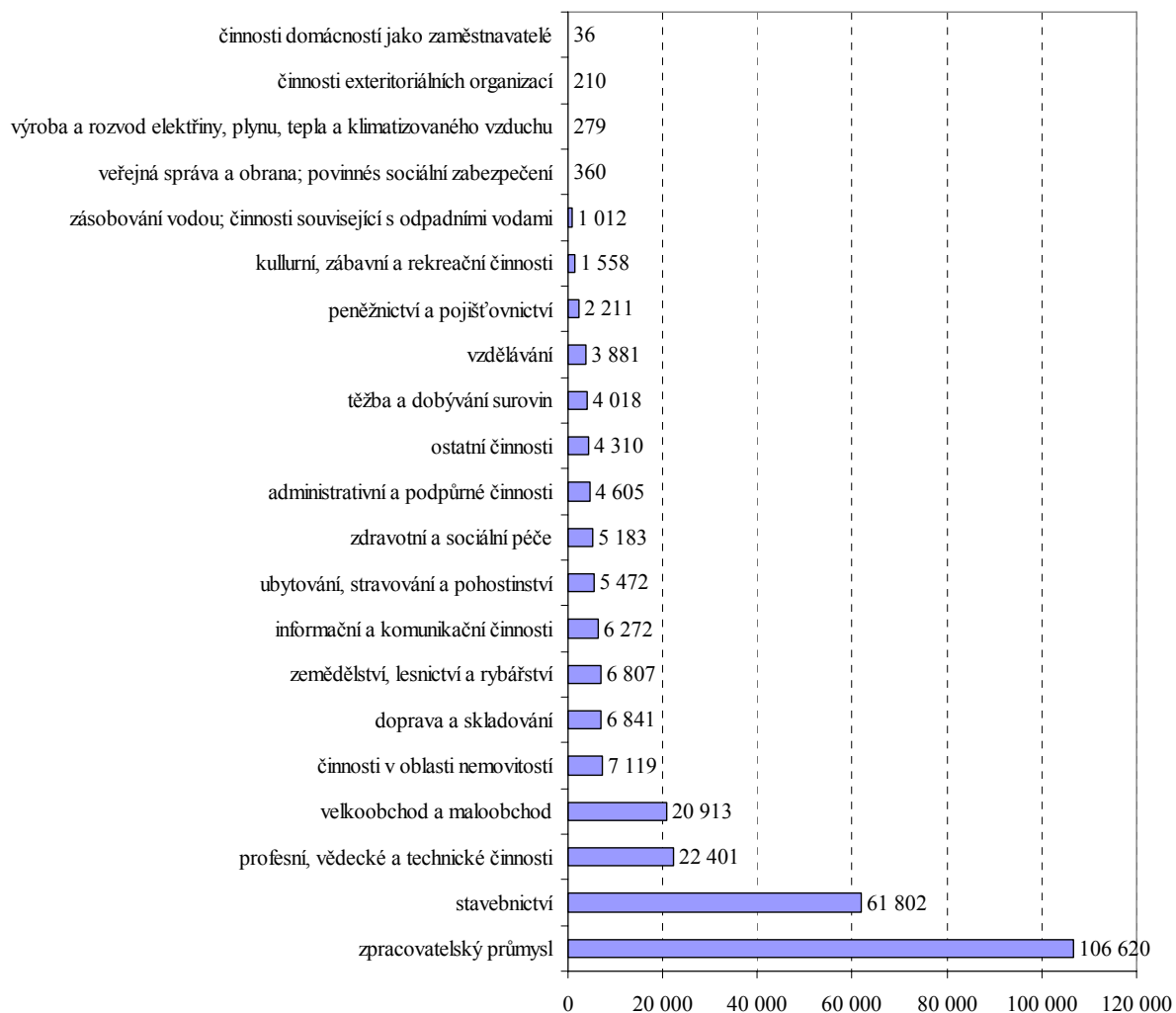
Kzam_6: kvalifikovaní dělníci v zemědělství a lesnictví

Kzam_7: řemeslníci a kvalifikovaní výrobci, zpracovatelé, opraváři

Kzam_8: obsluha strojů a zařízení

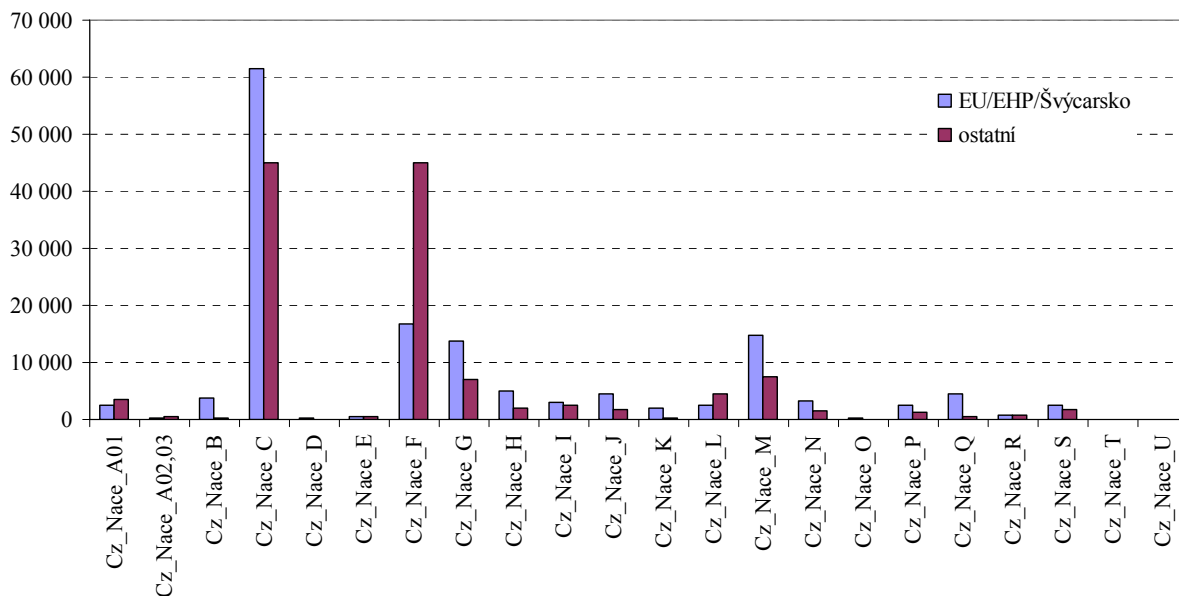
Kzam_9: pomocní nekvalifikovaní pracovníci

CIZINCI REGISTROVANÍ NA ÚŘADECH PRÁCE PODLE OBORŮ EKONOMICKÝCH ČINNOSTÍ - NACE CZ (stav 30.6.2008)

Pramen: MPSV-SSZ

CIZINCI REGISTROVANÍ NA ÚŘADECH PRÁCE PODLE NACE CZ A DRUHU REŽIMU ZAMĚSTNÁVÁNÍ – OBČANÉ EU VERSUS OSTATNÍ (stav 30.6.2008)

Pramen: MPSV-SSZ

NACE CZ

Cz_Nace_A01 A - Zemědělství, lesnictví a rybářství

Cz_Nace_A02,03

Cz_Nace_B B- Těžba a dobývání

Cz_Nace_C C - Zpracovatelský průmysl

Cz_Nace_D D – Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu

Cz_Nace_E E - Zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi

Cz_Nace_F F - Stavebnictví

Cz_Nace_G G - Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel

Cz_Nace_H H - Doprava a skladování

Cz_Nace_I J - Informační a komunikační činnosti

Cz_Nace_J I - Ubytování, stravování a pohostinství

Cz_Nace_K K - Peněžnictví a pojišťovnictví

Cz_Nace_L L - Činnosti v oblasti nemovitostí

Cz_Nace_M M – Profesionální, vědecké a technické činnosti

Cz_Nace_N N - Administrativní a podpůrné činnosti

Cz_Nace_O O - Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení

Cz_Nace_P P - Vzdělávání

Cz_Nace_Q Q - Zdravotní a sociální péče

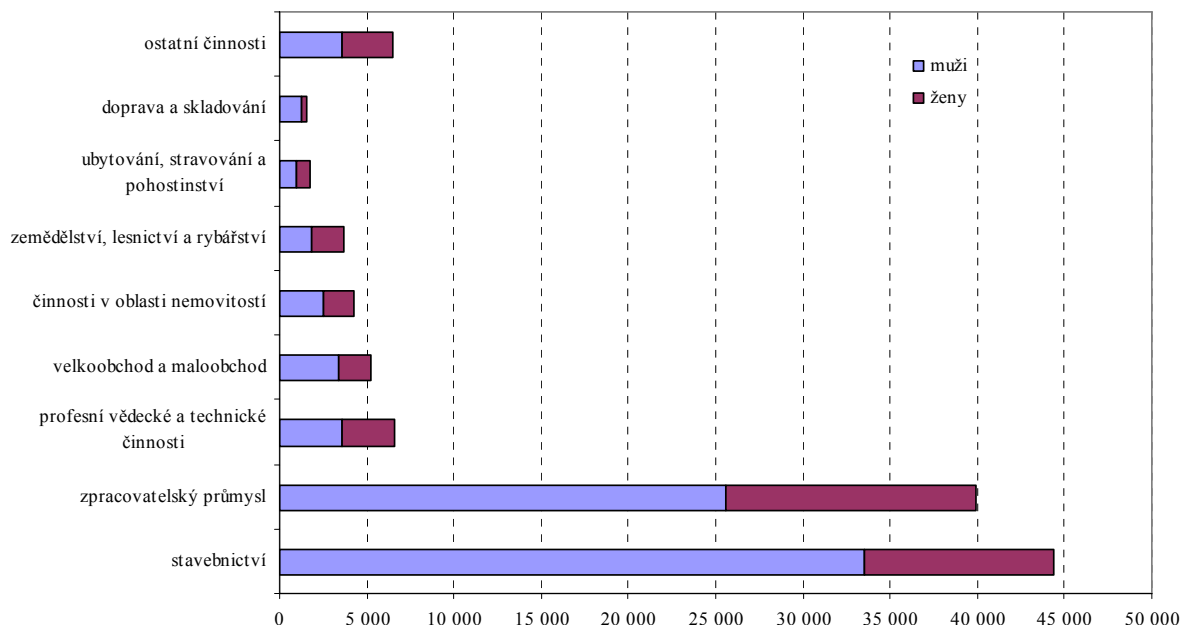
Cz_Nace_R R - Kulturní, zábavní a rekreační činnosti

Cz_Nace_S S - Ostatní činnosti

Cz_Nace_T T - Činnosti domácností jako zaměstnavatelů;

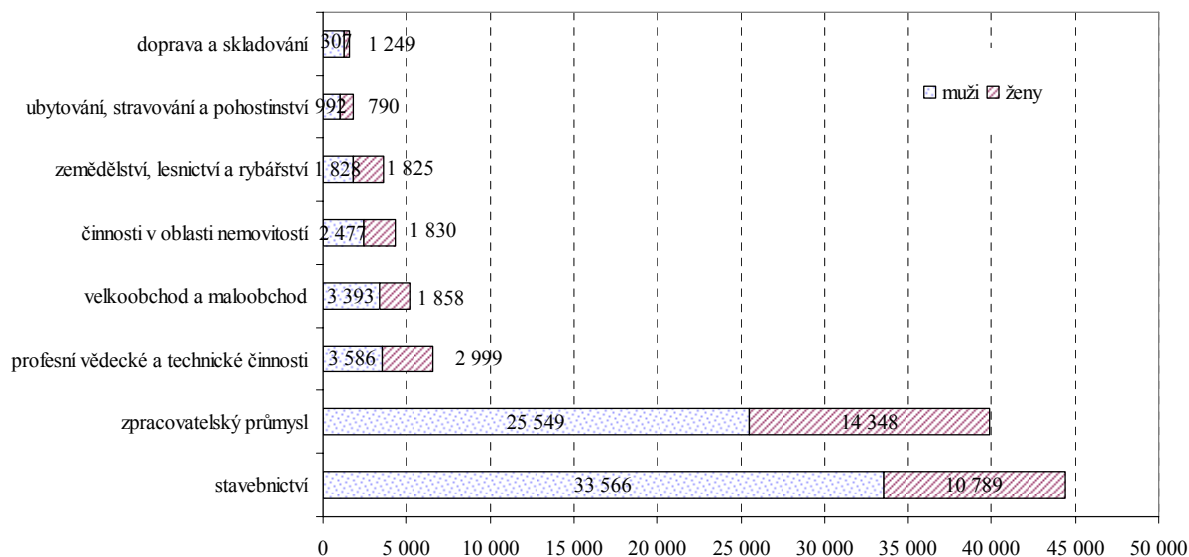
Cz_Nace_U U - Činnosti exterritoriálních organizací a institucí

CIZINCI EVIDOVANÍ NA ÚŘADECH PRÁCE PODLE NEJČETNĚJI ZASTOUPENÝCH OBORŮ EKONOMICKÝCH ČINNOSTÍ A POHLAVÍ (stav k 30.6.2008)

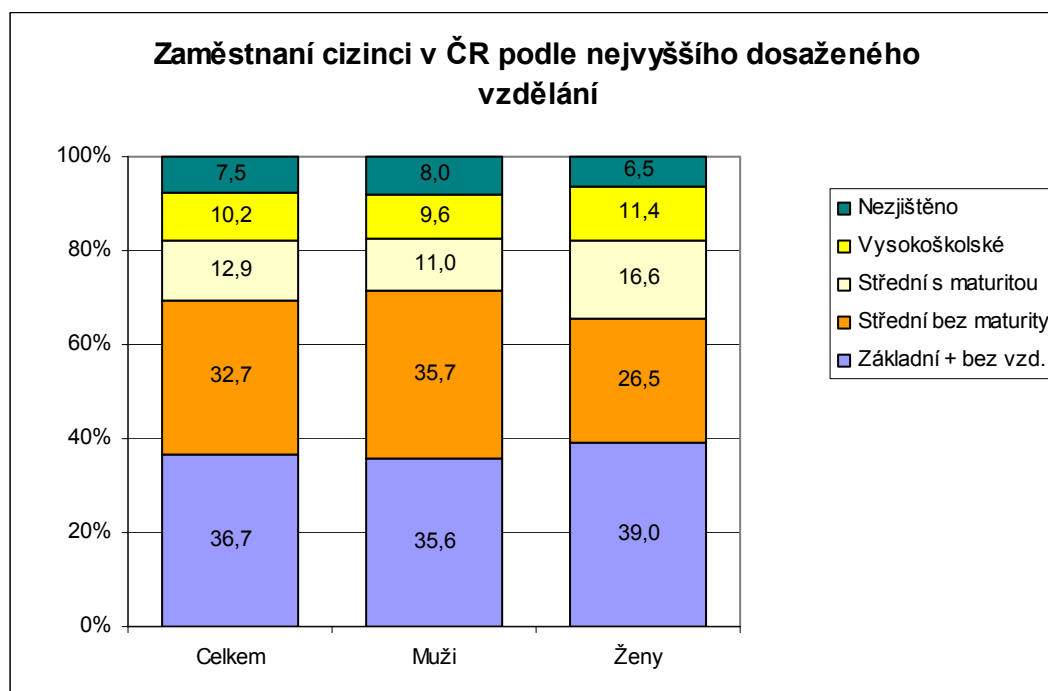
Pramen: MPSV-SSZ

Z TOHO CIZINCI S POVOLENÍM K ZAMĚSTNÁNÍ PODLE NEJČETNĚJI ZASTOUPENÝCH OBORŮ EKONOMICKÝCH ČINNOSTÍ A POHLAVÍ (stav k 30.6.2008)

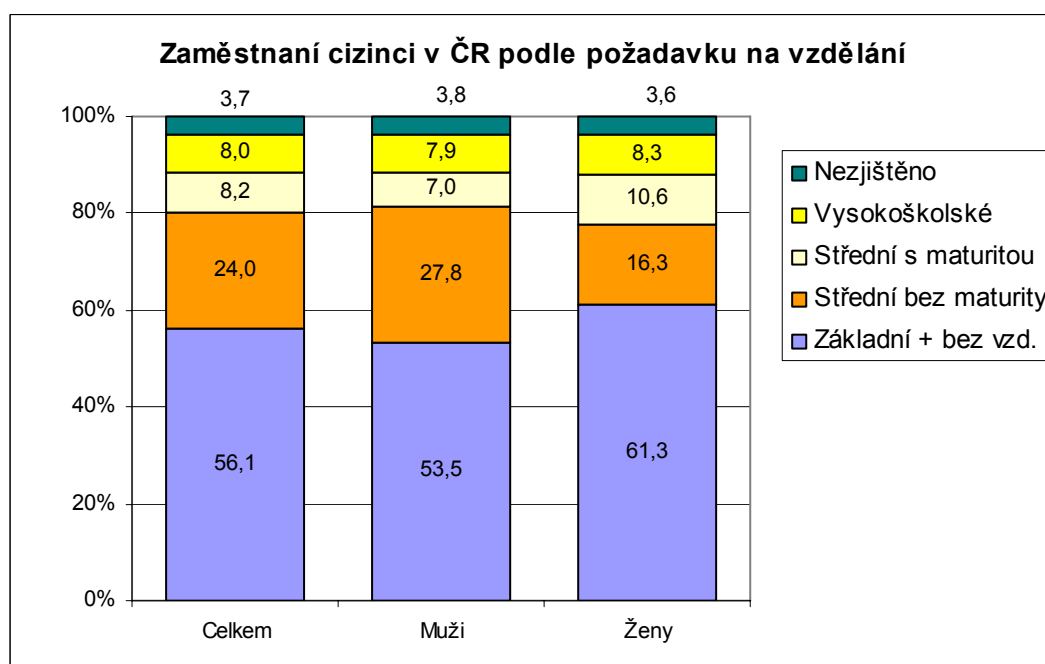

Pramen: MPSV-SSZ

DOSAŽENÉ A VYUŽITÉ VZDĚLÁNÍ CIZINCŮ (DATA MPSV-SSZ ČERVEN 2008)

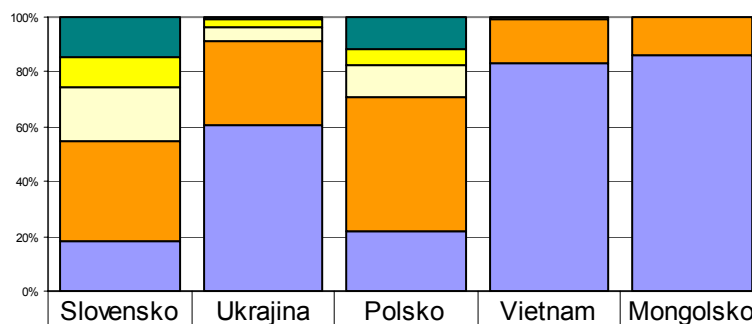

Pramen: MPSV-SSZ (3)

Pramen: MPSV-SSZ (3)

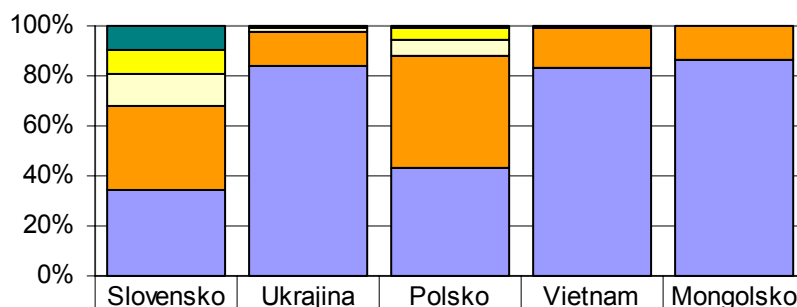
**Zaměstnaní cizinci podle nejvyššího dosaženého vzdělání
- vybraná státní občanství**

	Slovensko	Ukrajina	Polsko	Vietnam	Mongolsko
■ Nejistěno	14,9	0,9	11,8	0	0
■ Vysokoškolské	11	2,5	5,8	0,1	0,1
□ Střední s maturitou	19,2	5	11,6	0,3	0,1
■ Střední bez maturity	36,8	31,2	49,2	16,4	13,4
■ Základní + bez vzd.	18,1	60,4	21,6	83,2	86,4

Pramen: MPSV-SSZ (3)

**Zaměstnaní cizinci podle požadavku na vzdělání
- vybraná státní občanství**

	Slovensko	Ukrajina	Polsko	Vietnam	Mongolsko
■ Nejistěno	9,9	0	1,1	0	0
■ Vysokoškolské	9,3	1,1	4,4	0,1	0,1
□ Střední s maturitou	12,4	1,4	6,2	0,3	0,1
■ Střední bez maturity	33,7	13,7	45,2	16,4	13,4
■ Základní + bez vzd.	34,7	83,7	43,1	83,2	86,4

Pramen: MPSV-SSZ (3)

Literatura

1. EU řeší nedostatek odborníků; 24, 24.11.2008, str.11
2. Tailor immigration policies to future needs, says OECD, www.oecd.org. 16.9.2008
3. Vývoj obyvatelstva České republiky v roce 2007, ČSÚ, www.czso.cz, 7.11.2008
4. Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v 1. pololetí 2008, MPSV-SSZ, listopad 2008
5. Zelené karty? Všichni jsem imigranti; Možný, Ivo, Lidové noviny, 15.10.2008
6. Permanent or Circular Migration? Policy Choices to Address Demographic Decline and Labour Shortages in Europe. International Organization for Migration, Budapest, Hungary 2008, ISBN 978 92 9068 444 2, s 338.
7. Improving access to the labour market for people at its margins with special focus on people with migrant or minorities' background. Thematic Review seminar of the European Employment Strategy. European Commission - DG Employment, Social Affairs and Equal Opportunities. Brussels, April 2008, s. 77
8. Faktory ovlivňující realizaci základních zájmů České republiky v EU v podmínkách stárnutí obyvatelstva (srovnávací analýza); Karel Zeman, Praha – listopad 2007, Institut evropské integrace, NEWTON College, a.s.
9. Závislá práce nebo podnikatelská činnost, Mgr. Olga Bičáková, Právo pro podnikání a zaměstnání, 07-08/2008; www.lexisnexis.cz, str. 37-39
10. EURACTIV, zprávy www.euractiv.cz, 14.11.2008
11. Zelené karty a zaměstnávání cizinců; JUDR Zdeněk Budovec, P a M Práce, mzdy a odvody, 12/2008 str.14-17
12. Zákon 326/1999 Sb.
13. 435/2004 Sb.
14. Bulletin Mezinárodní pracovní migrace v České republice č. 21, Milada Horáková, VÚPSV 2008
15. Cizinci v české republice 2007

Kontaktní údaje

Mgr Milada Horáková
Výzkumný ústav práce a sociálních věcí Praha
VÚPSV, Palackého nám.4 12801 Praha 2
milada.horakova@vupsv.cz